

ΑΙ ΠΕΔΙΑΔΕΣ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ.

ΠΟΛΛΑ πρότερον ἀκούσαντες περὶ τοῦ μονοτόνου χα-
ρακτῆρος τῶν πεδιάδων τῆς Οὐγγαρίας, ἐπὶ τέλους πραγ-
ματικῶς εἶδομεν αὐτάς, καὶ ἐβεβαιώθημεν τὴν ἀλήθειαν
τῶν λεγομένων. ὥρας πολλὰς κατὰ συνέχειαν ὠδεύο-
μεν, χωρὶς οὔτε μία καλύβη νὰ παρουσιασθῇ, μολονότι
ἀμφοτέρωθεν ἡμῶν ἐκυμαίνοντο τὰ γεννήματα, πυκνὰ
καὶ ὑλημανοῦντα. Τοῦτο δὲ, καίτοι παράδοξον εἰς ἡμᾶς,
ἐπικρατεῖ πολλαχοῦ τῆς Οὐγγαρίας. Εἰς τινὰ μέρη, καὶ
ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν μεγάλην πεδιάδα τοῦ Τιθίσκου πο-
ταμοῦ, ὁδοιπορεῖ τις ὁλόκληρον ἡμέραν χωρὶς ν' ἀπαν-
τήσῃ οὔτε οἶκημα οὔτε ἄνθρωπον, καὶ ὅμως καθ' ὅλον τὸ
διάστημα τοῦτο ὁ δρόμος διαβαίνει ἀγροὺς ἀφθονοῦντας
ἀπὸ σίτον καὶ βρύζαν. Καὶ τὰ ἔθιμα δὲ τοῦ λαοῦ, ὅστις
κατέχει τὴν πεδιάδα ταύτην, εἶναι ἐπίσης παράδοξα,
ὡς τὸ ἐξωτερικὸν φαινόμενον τῆς χώρας. Οἱ πρὸς τὴν
Τουρκίαν μακροχρόνιοι καὶ φονικοὶ πόλεμοι τῶν Οὐγγρων,
καὶ ἡ τῶν ἀνεωργμένων τούτων περιοχῶν εἰς παντοτεινάς
ἐπιδρομὰς ἔλθαι, πρῶτον παρεκίνησαν τοὺς κατοικοὺς νὰ
συσσωρευθῶσιν εἰς ἰδιαιτέρους τόπους· αἱ δ' ἐξεῖς, αἱ τότε
σχηματισθεῖσαι, διαμένουσι μέχρι τῆς σήμερον ἀναλλοίω-
τοι. Ὅθεν, πούποτε δὲν βλέπει τις κώμας, πολὺ δ' ἤττον
οἰκίας μεμονωμένας· ἀλλ' ἐκ μακρῶν διαστημάτων ἀπαντᾷ
κωμοπόλεις, συγκεκλιμένας ἀπὸ ἀπλουστάτας καλύβας, ὅπου
συγκατοικοῦσιν ἐξ, ὁκτῶ, 10, καὶ ἕως 30 χιλιάδες χωρικῶν.
Τίνι τρόπῳ διατηροῦσιν εὐταξίαν μεταξύ των, δὲν γνωρίζω,
διότι αἱ ἀρχαὶ ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν μικρὰν ἐπιρροήν· μ'
ὅλον τοῦτο, συζῶσιν εἰρηνικῶς· ἅπαντες μὲν εἶναι πένη-
τες καὶ ῥυπαροὶ, φαίνονται ὅμως πάντῃ ἀδιάφοροι εἰς
τὰ δεινὰ, ὅσα συνεπιφέρει ἡ πενία καὶ ἡ ῥυπαρότης. Ὅλοι
ἀνεξαιρέτως εἶναι γεωπόνοι. Διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χει-
ρῶν αὐτῶν καλλιεργοῦνται αἱ προειρημέναι πεδιάδες· ὁ
δὲ τρόπος, καθ' ὃν τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἐκτελεῖται, εἶναι
ὁ ἐφεξῆς.—Ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς ν' ἀροτρεύσῃσι καὶ νὰ
σπείρῃσι, κινοῦσιν οἱ ἄνδρες στιφηδὸν ἀπὸ τοὺς οἶκους
τῶν ἀνεγείρουσι δὲ σκηνάς ἢ καλύβας τῇδε κάκεισε εἰς
τοὺς ἀγροὺς· καὶ ἔπειτα, διδόμενοι εἰς τὸ ἔργον των, μο-
χθοῦσιν ἀπὸ τὴν Δευτέραν μέχρι τοῦ Σαββάτου, τρώγον-
τες τὰς μεθ' ἑαυτῶν φερθείσας ζωοτροφίας, καὶ κοιμώ-
μενοι τὴν νύκτα εἰς τὰς σκηνάς των. Τὸ Σάββατον
ἐπιστρέφουσιν ἅπαντες εἰς τὴν κωμόπολιν, καὶ πάλιν
ἐξέρχονται τὴν Δευτέραν. Ἀφοῦ δ' οὕτω τελειώσῃσι
τὴν σποράν, ἐπανέρχονται εἰς τὰς μονίμους κατοικίας των,
ὅπου διατρίβουσιν ἐν ὁκνηρίᾳ καὶ ἀκαθαρίᾳ μέχρις ὅτου
νὰ χρειασθῇ νέα τις ἐργασία. Ἐπὶ τέλους, ὅταν τὸ θέ-
ρος πλησιάσῃ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐκβαίνουν εἰς τοὺς
ἀγροὺς, καὶ θερίζουσι τὰ γεννήματα. Ὡς δὲ μετὰ τὴν
σποράν ἐπανήλθον εἰς τὴν κωμόπολιν, ὡσαύτως μετὰ
τὸν θερισμὸν ἐγκαταλείπουσι τὰς καλύβας· καὶ οὕτω ἐξα-
κολουθοῦσιν ἀπὸ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτόν.

ΠΟΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΠΑΓΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.*

ΜΕΧΡΙΣ ἐνταῦθα παρετηρήσαμεν τὴν γένεσιν, ἀνάπτυ-
ξιν καὶ πρόοδον τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, μέχρι τῶν πρῶ-
των σημείων τῆς πτώσεώς της, καὶ ἀνεφέραμεν ἀπειρα-
ρίθμους τεχνίτας καὶ τὰ δημιουργήματά των· πολλῶ δ'
ἔτι πλείονα σιωπηλῶς παρήλθομεν. Εἰκὸς ἄρα, ὅτι ἡ
Ἑλλὰς πανταχοῦ ἔγερμεν ἀξιοθεάτων ἔργων, ἀπὸ τῶν φη-
μιζομένων Κυκλώπων καὶ τῶν περὶ τὸν Δαίδαλον μέχρι
τῶν δημιουργῶν τῆς Ρόδιακῆς καὶ Περγαμηνῆς σχολῆς·
ὅτι ἦτο πλήρης ναῶν καὶ ἱερῶν, θεάτρων καὶ στοῶν, ἀγαλ-
μάτων καὶ ἀνδριάντων, γραπτῶν πινάκων καὶ πολυτελῶν
τορευμάτων. Ἀλλ' ἐνῷ ἀφ' ἐνὸς ἡ τέχνη διετέλει δη-
μιουργοῦσα αἰεὶ νέα ἀριστουργήματα, διετέλουν ἀφ' ἑτέρου
ὁ μακρὸς αἰὼν, οἱ ἀλλεπάλληλοι πόλεμοι καὶ ἱερόσυλοι
ἄρπαγες, ἀφανίζοντες, φθείροντες καὶ διαφοροῦντες τὰ ἔρ-
γα τῆς τέχνης.

Κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς ἤδη χρόνους ἀφηρπάζοντο ἡ με-
τεκινοῦντο θεῶν ἀγάλματα ὑπὸ δεισιδαιμονίας ἢ δι' ἄλλους
θηρσκαυτικοὺς λόγους. Ὁ Ξέρξης καὶ οἱ Μῆδοι κατέ-
στρεψαν μὲν ναοὺς καὶ ἱερὰ ὑπὸ μίσους καὶ ἔχθρας, ἀπή-
γαγον δὲ ἀγάλματα καὶ ἀνδριάντας, τῆς τέχνης χάριν,
ἢ διὰ πολιτικὰ αἷτια. Πολλῶ ἔτι πλείονα τεχνουργή-
ματα ἠφάνισαν οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων, ὅτε
Πελοποννησιακὸς καλούμενος καὶ ὁ Φωκικὸς ἡ ἱερὸς (Ὁλ.
106, 2—108, 3, πρ. Χρ. 354—345), καθ' ὃν οἱ
Φωκεῖς διὰ σπάνιν χρημάτων κατέκοψαν τὰ χρυσὰ ἐν
Δελφοῖς ἀναθήματα εἰς νόμισμα. Ὁ Διονύσιος ἐγρύμνου
τοὺς ναοὺς, διὰ νὰ μισθοδοτήσῃ τοὺς στρατιώτας, καὶ ὁ
Ἀλέξανδρος κατέσκαψε τὰς Θήβας. Χεῖρον ἔτι ἐγένετο
τὸ πρᾶγμα κατὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἐποχὴν, ἐπειδὴ ἐξέλει-
πεν αἰεὶ μᾶλλον ἢ πρὸς τρυφὴν θεοὺς καὶ τὰ ἱερὰ των εὐ-
σέβεια. Οἱ ἀγριώτεροι πάντων ἦσαν οἱ Αἰτωλοὶ καὶ οἱ
Μακεδόνες, μάλιστα Φίλιππος ὁ Δημητρίου, ὁ Μισορῶ-
μαιος ἐπικληθεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐποίησαν ἄλλο ἢ νὰ
μιμῶνται τούτους.

Οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ κατ' ἀρχὰς ἤρπαζον ἢ
μετεκινῶν τὰ ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τεχνουργήματα
μετὰ συστολῆς τινος καὶ μετριοφροσύνης, μόνον ὅσον νὰ
στολίσῃσι τοὺς θριάμβους αὐτῶν, ἢ ὅσον νὰ ἐπικοσμήσῃσι
τὰ δημόσια οἰκοδομήματα τῆς Ῥώμης (ὡς ὁ Μάρκελλος
ἐκ Συρακουσῶν, καὶ ὁ Φάβιος Μάξιμος ἐκ Τάραντος).
Πολλῶ ἔτι πλείονα εἰσέγαγον οἱ κατὰ τὸν δεύτερον πρ.
Χρ. αἰῶνα συχερεῖς θριάμβοι, ἀπὸ τῶν πολέμων πρὸς
Φίλιππον Γ', τοὺς Αἰτωλοὺς, τοὺς ἐν Ἀσίᾳ Γαλάτας,
τὸν Περσέα, τὸν Ψευδοφίλιππον καὶ τοὺς Καρχηδονίους,
μάλιστα δὲ ἀπὸ τῆς ἡττῆς τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῆς πορθή-
σεως Κορίνθου. Διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοσούτων ἀριστουρ-
γημάτων τῆς τέχνης διεδόθη καὶ εἰς τοὺς μεγιστάνας τῶν
Ῥωμαίων ὁ ἔρος τοιούτων ἔργων· καὶ οὕτως ἤρξαντο μετὰ

* Ἰδὲ Σελ. 27—30.